

ALT EMPORDÀ

Periòdic nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Any I - N.º 5

Figueres, 15 de Març de 1917

Preu 5 cèntims

Grandiosa victòria

L'Empordà per la Mancomunitat.

Aval de l'actuació dels Parlamentaris Regionalistes.

En Geli i En Salleras surten elegits,

per majoria, "Diputats de Catalunya."

EXCELSIOR!

L'alada victòria presideix la nostra ensenya. Hem lluitat. Hem vençut. Hem triomfat.

Arreu de l'Empordà i de la Garrotxa es comenta i es frueix l'èxit assolit per la nostra candidatura en les eleccions del diumenge. I a per tot és lloada l'actuació pulcríssima de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» que en aquestes eleccions feia ses primeres armes.

Les forces regionalistes havien actuat ja en la nostra contrada. En eleccions provincials mitjançant una conjunció de forces afins, sots una bandera comú; en eleccions generals, a Figueres i Vilademuls. En les primeres, treient triomfant el candidat que presentàvem, En Carles Jordà, actual Diputat Provincial. En les segones, obtinguent votació senyaladíssima En Lluís Puig de la Bellacasa, i més tard de fet una verdadera victòria, que males arts i defectes d'organització burïaren, quan l'elecció d'En Pere Rabo-la. Mai, però, havien obtingut els nostres ideals i els nostres candidats una consagració tan formidable com el diumenge passat.

Bé prou s'obirava l'èxit, apreciànt la manera com fou rebuda la proclamació dels candidats nostres. Empró no, tan gran i decisiu. En l'història i evolució de la política empordanesa la data del diumenge hi marcarà una fita senyalada, qui sab si el començ d'una total renovació.

I la victòria és més gran perquè ha estat assolida lluitant contra tothom.

A l'hora de preparar la campanya, mentres fulles anònimes, periòdics incivils i oradors insolents, ens injuriaven i atacaven quasi sens distinció de partits, de sota mà ens proposaven, amb afalags i elogis, un recíproc apoi, una al·liança, al menys una intel·ligència, Apoi, al·liança, intel·ligència que

foren refusades. A l'hora de la lluita però, valent-se de totes les armes, procuraren restar-nos vots o aprofitar-se de la nostra força intentant afegir, cada candidat enemic, el seu nom en la nostra candidatura.

Fou tot inútil. En la consciència col·lectiva de l'Empordà hi haurà l'impressió de què representaven els nostres candidats garanties d'encert com ningú, que, per altra part, el seu afecte a la Mancomunitat era penyora de que dins ella treballarien eficaçment per l'engrandiment de Catalunya, i també el nostre poble volia així refrendar, aplaudir, demostrar la seva conformitat amb l'actuació brillant, constant i patriòtica dels parlamentaris regionalistes.

Hem triomfat, quan una primavera florida de realitats s'atança per Catalunya, cabent-nos l'honor altíssim de aportar, no ja un gra de terra sino un carreu de pedra, en l'obra excelsa de la seva reconstrucció.

No desmaiem, companys! Avant sempre, bons empordanesos!

Vosaltres, qui heu sabut donar la merescuda sanció a personalismes exòtics com ho fareu amb els indígenes, si no s'amotllen a les realitats del temps i de nostra terra. Vosaltres, qui heu judicat amb la forma més pura de democràcia, que és el sufragi, de defensar tots els interessos espirituals i materials de nostra contrada, per a, en una paraula, enfortir nostre sentit de catalanitat i nacionalisme. Ja que li heu prestat tan valiosos apoi, no l'abandonem.

Ajudeu-la amb constància, per a fer eterna i més gran la victòria que celebrem en honra i llaor de Catalunya.

Ajudeu-la amb constància, per a fer eterna i més gran la victòria que celebrem en honra i llaor de Catalunya.

De la nostra organització

Cal felicitar-se de l'admirable organització electoral de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà».

En les primeres eleccions en que les forces regionalistes lluitaven en la nostra contrada sense al·liances ni apoi de cap mena, i, per altra part, l'entitat al·ludida comptava poc temps d'existència, s'hostatjava en un local on un no s'han encara fet les obres d'instal·lació oportunes, malgrat això, tothom s'ha admirat de la perfecció, rapidesa i activitat amb que s'ha actuat, des del primer dia de la campanya fins a les hores febriles de l'escrutini.

Els nostres amics dels pobles s'han portat admirablement.

Des del bell començ, com a delegats i apoderats han complert fidelment les instruccions rebudes; el dia de l'elecció han treballat anhelosament pel triomf dels candidats nostres, han vetllat per la puresa del sufragi i ens han comunicat amb els mitjans més ràpids possibles els resultats de l'escrutini remetent els certificats corresponents.

I dels amics de Figueres, cal dir-ne lo mateix. Ens han ajudat els de sempre i a més persones que havien estat retretes molt temps, i ara, davant del seny amb la campanya es feia, en atenció al prestigi dels candidats, han col·laborat a les gestions i actuació feta per l'èxit.

D'uns i altres, voldríem publicar-ne els noms com una llista d'honor. No ho fem, perquè la relació seria inacabable, i per evitar omissions que, encara que involuntàries, sempre són de dolbre.

A tots els patriotes col·laboradors, mercès.

Un dels aspectes més hermosos de la campanya fou, (a més del miting de Figueres, ja ressenyat en nostre benvolgut confrare «La Veu de l'Empordà» miting grandios, per la concurrència immensa, pel reflexiu i seré entusiasme de l'auditori, per la paraula assabentada dels nostres *leaders*) la serie de mitings sadolls de doctrina nacionalista i divulgació de l'obra de la Mancomunitat Catalana, que en la major part de viles i pobles del districte se donaren.

La concurrència a tots hi era ben nombrosa. Sovint donzelles i dones hi acudien també a escoltar la bona nova catalanista. Sempre els parlaments hi eren escoltats amb respecte i amb aplaudiments sorollosos coronats i matitzats.

A més d'amics nostres del poble o vila en que l'acte es celebrava, que feien la presentació dels oradors i candidats d'una manera ben eloqüent, han pres part en dits mitings els següents oradors: Els candidats candidats Salleras i Geli, En Jaume Maurici, Secretari de la Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà; En Josep Sans, advocat; En Josep M.ª Blanc, de la Joventut Nacionalista de Barcelona; l'advocat en Lluís Masot i Balaguer, Secretari de la Comissió de Acció Política de la Ll. N. de l'A. E. i de la Joventut Nacionalista de Barcelona i el President d'ambdues, i actual Diputat Provincial regionalista En Carles Jordà.

Acceptant i fent ús de l'ofertament dels bons amics del Centre Catalanista de Girona i de la Joventut Catòlico-Regionalista de la mateixa ciutat, veiérem honorats amb la col·laboració, en el jorn de les eleccions, de D. Josep Encesa i el seu fill, D. Pere Màrtir Carré, D. Emili Verdagner, D. Agustí Gallostra, D. Joan Capella, D. Francesc Lusilla, D. Joaquim Bordas, D. Salvador Padrosa, D. Florenci Faig, D. Narcís Coll, D. Josep Alés, D. Abelard Fàbrega, D. Enric Bosch, D. Narcís Rotllant, D. Josep Reig, D. Ramón Riera i D. Lluís Masoliver.

Els esmentats i intel·ligents amics, treballaren ardidament al costat nostre, amb un entusiasme i disciplina que mai agrairèrem prou. De tot cor els donem públicament mercès.

Cridà fortament l'atenció l'esplèndid servei d'automòbils utilitzat tant durant tota la campanya com el dia de les eleccions pels candidats i propagadors de la candidatura regionalista.

Ademés de dos motocicletes i sis bicicletes, comptàvem i circularen lluint la bandera catalana, des de bon matí fins ben alta la nit del diumenge, vuit automòbils.

Cal que remerciem a D. Josep M.ª Blanc de Barcelona, D. Lluís Fita i don A. Costa Ferrán d'aquesta, D. Josep Encesa de Girona i D. Carles Jordà la prestació dels seus respectius automòbils, a més del reste que tenien llogats els candidats.

Degut a un tant excel·lent servei, es pogué intensificar la campanya, vigilar la elecció, i avençar el ràpid coneixement de les dades de l'escrutini, i per tant la fermaça de la victòria.

Finalment és d'esmentar el zel desplegat pels interventors regionalistes, acudint amb puntualitat i no abandonant les meses Electorals des de en començar la elecció fins

deixar firmada tota la documentació electoral.

També, per ells, mercés.

Tot el dia de la elecció l'hostatge de la Lliga es veié concorregudíssim. Anants i vinents d'automòbils, motos, ciclistes i carruatges. Transmissió d'ordres telegràfiques, telefòniques i verbals. Recepció de impressions de la elecció. Allò era un continuat treballar.

A mida que el dia avençà augmentà la gernació, i a quarts de cinc, hora de rebre les primeres actes, no es podia donar ni un pas, per l'amplic local.

En unes grans picarres eren anotats per pobles i seccions els resultats de l'elecció. El públic els rebia amb aplaudiments. Bons amics de tot el districte anaven arribant amb noves ben falagueres.

Quan a quarts de vuit, en nom de de la Comissió d'acció Política, es llegí el resultat probable i quasi definitiu, per mancar tant sols poques seccions que no podien alterar aquell, ressonà una entusiasta ovació escoltant-se aclamacions entusiastes als candidats i a Catalunya.

Als pocs moments, es sapigué la victòria regionalista per majoria també en els dos restants districtes de la província de Girona, i a la del reste de Catalunya.

En Salleras i En Geli foren ovacionats, sentint-se visques a Catalunya i a En Prat de la Riba.

Fins a altres hores de la nit durà l'animació, i el comentari entusiasta i calorós de la victòria assolida.

La gran obra de la Mancomunitat

VII

Cultura i Instrucció

Se parla tant a la lleugera, habitualment, de les coses de la Mancomunitat i la Diputació de Barcelona, que es confonen les seves actuacions. Així són atribuïdes a la Mancomunitat totes les obres culturals de la Diputació de Barcelona, essent així que la Mancomunitat fins ara no posseeix més que una sola Escola, la modestíssima de Bibliotecaries per a formar-se el personal de aquest ordre que necessita, i la ensenyança agrícola ambulat amb el nom de cursos especialitzats d'agricultura pràctica que tant d'èxit han aconseguit.

Edificis Escolars.—Mentre s'espera obtenir amb les delegacions l'amplitud de facultats i els mitjans econòmics per a abordar, en sa totalitat, un problema tant complex com el dels edificis escolars, s'ha cregut que havia de fer-se un assaig per a preparar la ràpida actuació de la Mancomunitat per a quan vinguin les dites delegacions. Varen ésser estudiats quatre tipus d'edificis escolars i el Consell acordà construir-los per apreciar en la realitat de la construcció i de la utilització, el seu valor. Obert el corresponent concurs, se presentaren 16 proposicions. Se concedí a Masó, de Tarragona, el projecte núm. 1, pressupostat en pessetes 13.429'33; se concedí a Torns, de Lleida, el projecte n.º 3, a Sant Llorenç Savall de Barcelona, pressupostat en 32.192'25 pessetes, i a Palau Sabardera, de Girona, el projecte n.º 4, pressupostat en 23.619'56 pessetes. A les dites quantitats cal afegir-hi un tant pel moblatge de les referides escoles.

Biblioteques populars.—Les Biblioteques que la Mancomunitat crea tindran un caràcter preestablert; s'hauràn de dividir en Biblioteques de primer, segon o tercer grau, segons sigui la importància de la població que les solliciti; seràn instal·lades en edificis expressament construïts i segons tipus previament acordats; seràn dotades de personal tècnic competent i s'imposa que aquest personal sigui femení. Les Biblioteques troben precisament, en aquestes limitacions i preocupacions, la raó de la seva definitiva viabilitat. Mes aquesta mateixa distinció i originalitat, que són la gràcia de la novella institució, no es podríen haver

convertit també en l'obstacle que allunyés, o disminuís, al menys, la concurrència de sol·licitants de Biblioteques?

El resultat del primer concurs que s'obrí per a concessió de Biblioteques, fou el següent: Se presentaren, per 4 Biblioteques que s'oferiren, 8 proposicions. I advertí's que no solament s'havien de subjectar els peticionaris a les obligacions transcrites més amunt si no que, al mateix temps, per a tenir probabilitats d'adjudicació els Municipis que pretenguessin Biblioteca calia que oferissin, per la llur part, un concurs econòmic que facilités l'execució del pla.

Resultat d'aquest primer concurs fou adjudicar una Biblioteca de primer grau a Valls, altra a Olot i altra a Sabadell (la Mancomunitat ofereix, a més de l'edifici, un fons inicial de llibres important 5.000 pessetes, total 15.000 pessetes); i una Biblioteca de segon grau a Sallent (fons inicial de llibres, 3.000 pessetes). Els edificis corresponents a les dites Biblioteques estan pressupostats, cada un d'ells en 26.021'78 pessetes.

De l'enlairat concepte que té la Mancomunitat de les Biblioteques populars s'en dedueix allò que vol que sigui el personal femení encarregat de servi-les. Per això, en estatuir les normes per a la formació de Bibliotecaries se ha volgut proveir a la creació i propagació d'un tipu social que ajudés a la obra de transformació de les condicions intel·lectuals de la nostra dona i i també de la nostra societat en general. S'obliga les aspirants a un exàmen de ingrés, es fixa en tres anys la duració de la carrera i s'assenyala així en les matèries propies dels exercicis d'ingrés com en la distribució d'assignatures a l'escola, les línies principals d'una educació ensems tècnica i selectíssima. No obstant la dificultat de la carrera, foren 15, en el curs anterior, les senyorettes que presentaren sol·licituts per a ingressar a l'escola. Foren admeses vuit aspirants al títol.

Acaba d'obrir-se un nou concurs per a la concessió de Biblioteques: han estat presentades, pels Municipis, 16 instancies. Acaba de convocar-se a un nou exàmen d'ingrés a l'Escola de Bibliotecaries. S'han presentat onze senyorettes aspirants. El bon èxit, doncs, va en augment. I és més d'apreciar el bon resultat si es té en compte el caràcter selectíssim de la institució i les condicions que s'imposen als pretendents, així als Municipis com a les futures Bibliotecaries.

El nostre triomf

Amb la bandera barrada per senyera; com ideal, a l'autonomia; com a medi per assolir-la, les delegacions a la Mancomunitat, hem lluitat i hem guanyat.

Sols, ben sols contra els vells partits fortament organitzats, contra els nuclis i colles i clienteles i diputats i govern, contra el favor i contra la intriga, amb les nobles i democràtiques armes del convenciment, donant per garantia de l'obra a fer el treball realitzat ja, així per primea volta ens hem presentat sols, i el cos electoral ha respost magníficament a la nostra crida.

Estem joiosos de la campanya; ni un insult per als adversaris, més encara, reconeixement, en plena lluita, de llur col·laboració a l'obra iniciada i principalment realitzada per nosaltres. Estem encara més joiosos de que el vot dels ciutadans hagi aprovat d'una fàcil esplèndida la nostra obra, la nostra conducta, la nostra noblesa.

El sentit de la nostra victòria en aquesta comarca s'ha palesat a l'ésser un episodi en la victòria general conseguida en tot Catalunya, en la victòria que els Nacionalistes de Basconia han

obtingut. Es la victòria de Catalunya, és la victòria del Nacionalisme, és la victòria del nou patriotisme, el verader, l'únic, el mateix que avui vibra en les conciències Nacionals de tota l'Europa.

L'altre, aquell patriotisme d'En Romero Robledo, de la «Marcha de Cádiz», que era el *marchamo* amb que es cubria la mercaderia averiada, ja está definitivament arreconat, ja és mort.

Avui damunt nostre hi pesa una gran responsabilitat, i la capim i l'acceptem, i volem fer-nos dignes de la confiança del districte, de la confiança de Catalunya.

Ciutadans de l'Empordà i la Garrotxa, homes tots que heu comprés la transcendència del moment i heu dipositat la confiança en els nostres candidats, que heu dit d'una manera ben eloqüent que els Nacionalistes de la Lliga eren el partit, agrupació o escola millor dirigida, més disciplinada i amb els homes de més seny per capdeuanters, continueu treballant, continueu ajudant-nos i ben aviat la desitjada autonomia, la llibertat de Catalunya, per l'esforç de tots estarà a l'abast de la nostra mà.

Mercés i oferiment

Sien les primeres paraules de salutació i agraïment, per als bons patricis i amics que amb el seu concurs ens han donat la victòria, no la personal, que en nostra santa causa res són les persones, sino al programa regionalista, als partidaris de la Mancomunitat.

Les últimes eleccions han sigut eloqüents, doncs ha quedat ben demostrat que els catalans, desenganyats de l'actuació dels vells partits, que en el moment actual no tenen raó d'ésser, volen la lliberació de Catalunya i confien amb els capdeuanters del nostre moviment nacionalista.

Ja era hora de que els catalans abans que tot ens sentíssim tals catalans, i prescindint de diferències sobre aspectes secundaris, ens juntéssim per a lograr el regoneixement de nostra nacionalitat i l'enlairament de la Mancomunitat, son órguen de govern.

Amb una altra empena com aqueixa logrem-lo que tots desitgem, però és precis no desmaiàr, treballar amb fe i perseverància, que els enemics són molts i els procediments poc escrupulosos.

Es precis que de nostra missió en fem un apostolat; que tots dintre nostra esfera de acció hi dediquem un constant esforç i amb fe i entusiasme logrem nostres propòsits.

Sens organització, espargits, res logriem. Per aixó és que precisa, si volem que la victòria no sia temporal, l'associació de tots nostres esforços i que en cada comarca hi hagi un organisme que integrant-se per tots els elements que sentin la catalanitat i l'amor a la terra en que naixeren, s'acoblín, i ajuntats sos esforços serà impossible que gent extranya, o que sols sien catalans de nom, els usurpin la representació.

En nostre volgut Empordà ja en tenim un d'aqueixos organismes. Ens referim, com ja suposarà el lector, a la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», establerta a Figueres poc temps ha, però que ja compta amb un estol de bons patricis, que cada dia augmenta, i que indubtablement és i serà la fidel representació del sentir de l'Empordà i la Garrotxa. Convé, doncs, que tots els bons catalans ens aixopluguem sota la seva bandera i son programa, tan ample, tan liberal, que sols exigeix, podríem dir, ésser bon català.

Pot fer i farà, dita entitat, tants bons serveis a la causa de nostra terra que no dubtem que en sa llista de socis hi voldrán figurar tots els que en nostra comarca es preocupen per nostra redempció.

Per altre cantó, la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» tindrà montada una secció en la qual s'hi trobarán tota mena de facilitats perquè els socis, amb estalvi de temps i molesties, puguin enterar-se i recomanar els assumptes que els interessin. Per nostra part podem dir que des d'ara ens imposem l'obligació, els dijous que siguem a Figueres, de dedicar dugues hores per atendre les peticions que com a representants del districte ens sien fetes, quals peticions, en

nostra absència, seràn rebudes i tramitades per l'oficina que en dita «Lliga» oportunament serà establerta.

Entenent com entenem nosaltres que els representants del poble no són més que sos mandataris, amb gust acullirem les observacions i precs que en interès de la comarca que representem ens sien fetes.

Per aixó és que tanquem aquestes ratlles dient ben clar i ben alt que com a mandataris i representants que som del districte de Figueres, acullirem amb goig totes les observacions que en justícia ens sien fetes i que nostres actes demostraran que havem acceptat la representació com a lloc de sacrifici i que serem molt diferents d'aquells que sols es recorden dels pobles i dels districtes abans i durant les eleccions.

PAULÍ GELI,

J. SALLERAS PLA.

12 Març 1917.

BUFETS

—El dilluns a la tarde, el *sanyó* Ballbé anava sol, sol com un mussol, tot trist i concirós, i... a peu. Cap on anirà? Res. Alló que tenim els *detectives*. Varem voler saber-ho. I camina que caminarás, darrera d'ell, arribem a l'estació. Anirà a rebre algú que ve a consolar-lo? Cá! Marxava de Figueres, trist, trist i sol, sol, sol com el mussol, quan el mussol va tot sol!

No en sabem res, però ens jugaríem aquell *Viva España!* que va deixar anar de dalt del seu auto a la plaça de Palau, quan varen arribar-hi els nostres candidats als crits de *Visca Catalunya!*, que n'hi passava alguna. Perque aixó d'anar tot sol després d'unes eleccions...

Que en deu ser de trist no poguer complir lo que és promés a persones serioses i formals!

Peró aquell *sanyó* és molt frescal... I el tren s'allunya. Bon vent.

—Es cert que hem tingut sort de que no s'acabés la benzina abans de les eleccions, perque sense aquest element *volátil* no guanyàvem, segons diu certa gent.

En qué quedem. Ho devem a la benzina o a En Cusi?

Per nosaltres, que estem en l'*intrínquilis*, ni uns ni altres tenen raó.

Lo que ha fet sortir triomfants als nostres candidats, *joves i inèdits*, han sigut les xamoses empordaneses entre les quals varen adquirir moltes simpaties durant la *tournee* electoral pels pobles, perque eren els únics candidats *guapos i solters*, dels 11 que lluitaven, simpaties que elles feren convertir més tard en vots.

Ballo bé?

Pobrets d'ells! Quina feina se 'ls gira aquest istiu per les festes majors, si tenen la deria del *Marqués de Lima* de recórrer envellats?

—I d'En Samaruga, que se 'n ha fet?

No n'hem sentit parlar fa dies. Que ja és morta la *hidra separatista*? Perque, ell, vinga matar *hidras* (Aixó de lluny semblen versos, però no ho són).

—El célebre Casas-Carbó (ara va bé) tingué a Barcelona 175 vots. Aixó a Barcelona.

Mireu si en poden estar de contents els nostres contricants que varen arribar a arrán de 500 a Figueres.

Tenir 300 vots més que un *company de causa de Barcelona!* Tira peixet!

AVIS

La «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» prega a tots els qui no siguin inscrits en el Cens Electoral, que es prenguin la molestia de donar els seus noms a l'esmentada entitat, qui s'encarregarà de que puguin tenir vot, com és deure de tot bon ciutadà.

Tip. de «La Veu de l'Empordà».